

СТАНОВИЩЕ

За научните трудове и дейност на доц. дсн Анна Мантарова, участник в конкурса за академична длъжност „професор“ по специалност „Социология“, по професионално направление 3.1. „Социология, антропология и науки за културата“ за нуждите на секция „Социален контрол, отклонения и конфликти“, обявен в ДВ бр. 108 от 30.12.2014г.

от: доц. д-р Божидар Ивков

1. Общо описание на представените материали

В конкурса доц. дсн Анна Мантарова участва с една монография, издадена в България и 19 студии и статии, една от които е издадена в чужбина. Две от статиите са публикувани на английски език.

Анна Мантарова е доцент от 2001 година, а от 2014 е доктор на социологическите науки. От представените за конкурса публикации няма публикации от преди 2001 година.

Доц. Анна Мантарова е утвърден изследовател в сферата на екологичните проблеми и устойчивото развитие, както и в областта на девиантното поведение и рисковете на трансформацията.

2. Обща характеристика на научната, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата

Основната дейност на доц. Мантарова е научна. Тя е утвърден изследовател на девиантното поведение, екорисковете и устойчивото развитие, като притежава собствен стил и аргументирани виждания, в които намират елегантно съчетаване теоретическите ѝ търсения и авторските емпирични социологически изследвания в посочените области. Множеството ЕСИ и реализирани научни проекти ѝ позволяват да обвърже кохерентно научната и научно-приложна дейност.

Научната биография на доц. Анна Мантарова включва множество публикации – няколко монографии, над 50 статии и доклади, 17 от които са публикувани в чужбина. Участвала е в 23 проекта с външно финансиране, на 11 от които е била ръководител. Редактор и съставител е на 9 научни сборника.

От юни 2008 година до септември 2012 година е научен секретар последователно на Института по социология и Института за изследване

на обществата и знанието. 2012-2014 е пом. директор по научното израстване, а след това отново научен секретар и до днес.

3. Учебна дейност на кандидата

Доц. Мантарова е чела лекции по социология на политиката в Славянски университет 1996г. - 1998г., във ВТУ „Св. СВ. Кирил и Методий“ - Център за обучение София, 1998г. - 2000г.; социология на престъпността в Славянски университет 1997г. - 1998г., във ВТУ „Св. СВ. Кирил и Методий“ - Център за обучение София, 1998г. - 2001г., както и по социология в ЛТУ в периода 2010-2014 г.

4. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата

Богатата и многопластова научно-изследователска и публикационна дейност на Анна Мантарова обогатява и развива съществуващите знания в две изключително важни сфери – социални отклонения (с акцент най-вече върху престъпността) и екологичните проблеми, които са център на нейния изследователски интерес. По-важните, според мен, постижения, са свързани със следното. В първата сфера А. Мантарова успява да изведе количествените и качествените характеристики на престъпността у нас – което е условие за по-добрата борба с нея, както и динамиката в условията на макросоциална трансформация (публикации с номера 18, 10, 13, 14, 15). Установена и анализирана е връзката на престъпността с основни характеристики на социалната среда – икономическа и политическа ситуация, институционална динамика и функционалност, промени в ценностните системи и т.н. Особено важно постижение е систематизацията на факторите, които влияят върху девиантното поведение, както и механизмите на тяхното въздействие (публикации с номера 9, 10, 11, 12, 13, 18). Не по-маловажен е приносът, свързан с анализа на процесите на подценяване на т.нар. „битова“ престъпност. Особено внимание заслужава задълбочения и многостранен анализ на дейността на правоохранителните органи в началото на XXI век, като основавайки се на системно повтарящи се ЕСИ А. Мантарова успява да локализира и експлицира дефицитите в тази дейност, както и обществените оценки и очаквания в това отношение, да изведе на „бял свят“ сблъсъка на институционалния и социалния дискурс и последиците от него.

Във втората сфера доц. Мантарова създава оригинална концепция за екологичните рискове и тяхното социологическо изследване. В нея тя съчетава елементи от реалистката и конструктивистката перспектива, като обогатява възможностите за многостранното им обхващане и разкриване

на сложните им взаимовръзки със социалния контекст. Тук много важен е фактът, че като дефинира съществени и необходими индикатори за характеризирание на екологичните рискове и на взаимовръзките им с елементите на социалната среда, тя създава много добър фундамент за по-нататъшни изследвания на тези проблеми. А. Мантарова успешно разработва модел за социологическо изследване на екологичните рискове, който е операционализиран и приложен и при провеждане на нейните емпирични социологически изследвания. Отделено е специално внимание на изясняване на релациите „субекти-среда-институции“, като са анализирани връзките и зависимостите на екологичните рискове с макросоциалните процеси и с проекциите им на микроравнище. В множество публикации (2, 4, 5, 7, монография) тя отделя внимание и на екологичната култура. Това ѝ дава възможност да проследи взаимната обвързаност на екологичните рискове с икономически интереси на социалните субекти и да изследва ролята и влиянието на съществуващи социални неравенства (най-вече образователни и доходни) в тези процеси.

Представените за рецензиране трудове на доц. дсн Анна Мантарова оформят една изключително добра и устойчива и гъвкава методологическа и методическа база за провеждане на по-нататъшни теоретични и емпирични изследвания в сферите на девиантното поведение и екологичните рискове, дори и за тяхното взаимно обвързване като предмет и обект на бъдещи социални изследвания.

5. Отражение на научните публикации на кандидата в нашата и чуждестранната литература (по негови данни).

Доцент дсн Анна Мантарова е представила 41 цитирания, което не е изненада предвид на това, че тя е един от водещите изследователи в посочените две сфери. 32 цитирания са в български изследвания – публикувани на български, руски и английски език, а 9 цитирания са в чуждестранни издания.

6. Критични бележки по представените трудове

По същество нямам критични бележки към представените за рецензиране трудове. По-скоро бих си позволил да препоръчам на доц. Мантарова в бъдещата ѝ изследователска работа да разшири обхвата на изследваните социални категории, субкатегории и групи лица особено по отношение на влиянието на екологичните рискове върху живота на техните представители. Интересно би било да се изучи и девиантните прояви извършвани срещу и от хора с увреждания, като тук интерес би бил социално демографския профил на двете суб категории лица с

увреждания – жертви на насилие и престъпност и извършващи престъпни (девиантни) актове.

7. Лични впечатления за кандидата и други данни, непосочени в предхождащите точки на становището

Познавам доцент дсн Анна Мантарова от края на 2004 година като сериозен и задълбочен изследовател, който последователно следва собствена линия в научно-изследователската си дейност без да изпуска от погледа си развитието на световните тенденции в областите, в които работи. Тя е отзивчив колега, търсен дискуснт при различни анализи и високо ерудиран изследовател.

8. Мотивирано и ясно формулирано заключение

Доцент дсн Анна Мантарова има значителна научна продукция, и в количествено и в качествено отношение, дългогодишен професионален научен опит и изследователската ѝ дейност отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ, Правилника за неговото прилагане, както и на изискванията на БАН и ИИОЗ. Въз основа на това и на казаното по-горе, предлагам на Научното жури да **препоръча на НС на ИИОЗ да избере доц. дсн А. Мантарова на академичната длъжност „професор“ в секция „Социален контрол, отклонения и конфликти“, специалност „Социология“, шифър 05.11.01.**

Подпис:
/доц. д-р Божидар Ивков/